

រៀបចំដោយហាងសីហា

ក្រសួងឧស្សាហកម្មនិងសិប្បកម្ម

អគ្គនាយកដ្ឋានតូចនិងមធ្យមនិងសិប្បកម្ម

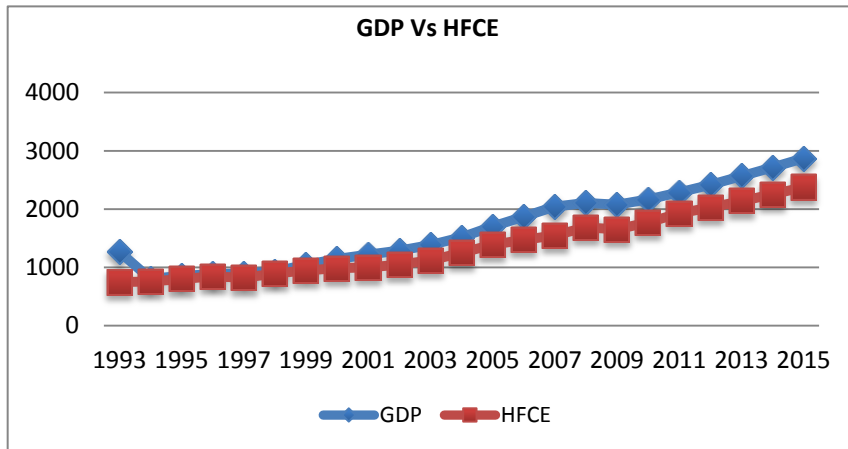
ទូរស័ព្ទ 855 12 888517 អ៊ីម៉ែល: tanseiha@yahoo.com

ដោយសាររាជរដ្ឋាភិបាលបានលើកឡើងពីសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមគឺជាផ្នែកខ្នងនៃខ្សែន សេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ អត្ថបទស្រាវជ្រាវនេះអាចជួយឲ្យឃើញកាន់តែច្បាស់ពីសារសំខាន់របស់សហគ្រាសធុន តូចនិងមធ្យមកម្ពុជាត្រូវការការគាំទ្រកាន់តែខ្លាំង ក្នុងនោះមានស្ថិតិស្តីពីការប្រើប្រាស់ផលិតផលក្នុងស្រុក សរុបក្នុងមនុស្សម្នាក់ និងការចំណាយប្រើប្រាស់ចុងក្រោយសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម និងយន្តការ ការងារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាទាំងអស់នេះត្រូវប្រើជាទិន្នន័យប៉ាន់ស្មានរចនាសម្ព័ន្ធគំរុគោលនយោបាយ របស់អ្នកសម្របសម្រួលសហគ្រាសតូចនិងមធ្យមកម្ពុជានិស្ស (SMEFAC) ។ អត្ថបទនេះបានរកឃើញ ថាសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមឆ្លើយតបទៅនឹងវិជ្ជមានចំពោះផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបការចំណាយប្រើ ប្រាស់ចុងក្រោយបំផុត (HFCE) និងការងារដែលត្រូវគ្នាទៅវិញទៅមក។ ស្របតាមការស្រាវជ្រាវនេះនិង គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មយើងរកឃើញថា GDP និង HFCE មានទំនាក់ទំនងខ្ពស់ប៉ុន្តែ សញ្ញាអវិជ្ជមានដែលជាលក្ខណៈខុសគ្នាដើម្បីវិភាគនូវកត្តាកំណត់សំខាន់បំផុតនៃប្រូបាបនៃផលិតកម្ម SMEFAC ។ ខ្ញុំបានយកសំណាកគំរូប៉ាន់ស្មានចំនួនប្រាំមួយម៉ឺនដែលសម្រាប់ការច្បាស់លាស់ពីលទ្ធផល ដូចជាវិធី Granger Causality និងធ្វើវិធីសាស្ត្រគំរូដើម្បីរកឱ្យឃើញនូវប្រូបាបីលីតេពិតប្រាកដ។ យើងរក ឃើញភាពស្រដៀងគ្នាយ៉ាងខ្លាំងនូវអថេរទាំងអស់នៃសមីការនិងកត្តាជំរុញដ៏សំខាន់ចំពោះកំណើន ផលិតផលជាតិក្នុងស្រុកសរុប។ ដូច្នេះមុនពេលដោះស្រាយបញ្ហា និងរៀបចំគោលនយោបាយទាំងអស់គ្នា តែពិចារណាលើការបង្កើតគោលនយោបាយ ត្រូវសម្រេចចិត្តថា ចង់បង្កើនឬបន្ថយអ្វីមួយនៅក្នុងគំនិត របស់ពួកគេ។ ក្រៅពីអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយនោះយើងគួរតែរកការកាត់បន្ថយវិវាទជាមួយមនុស្ស ហើយវិធីសាស្ត្របន្ទាប់គ្នាតែវិភាគទិន្នន័យ ដើម្បីបង្ហាញពីលទ្ធផលបន្ថែមទៀតដើម្បីស្វែងរកស្ថានភាពនិង ផ្តល់ជាអនុសាសន៍។

ការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមរបស់កម្ពុជាត្រូវការការគាំទ្រ

សេចក្តីផ្តើម

នៅក្នុងចក្ខុវិស័យនៃគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្ម (IDP) នៅឆ្នាំ 2015-2025 ត្រូវបានបង្ហាញថា ឧស្សាហកម្មនេះគួរតែអភិវឌ្ឍបាន 4,3% ក្នុងមួយឆ្នាំសម្រាប់ការចែករំលែក ពី 15,5% ទៅ 20% នៃផលិតកម្មក្នុងស្រុកសរុប (GDP) នៅត្រឹមឆ្នាំ 2025 ។ គោលនយោបាយ បច្ចុប្បន្ននេះនៅតែមាន នៅលើអ្នកបង្កើតនយោបាយដើម្បីសម្រេចចិត្តយន្តការបន្ថែមទៀត ដើម្បីអនុវត្តគោលដៅនេះ បុព្វកគេនៅតែកំពុងរង់ចាំការគាំទ្ររបស់ម្ចាស់ជំនួយលើវិស័យ នេះ។ ប្រហែលមួយទសវត្សរ៍សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាជាអត្រាកំណើនលូតលាស់ល្អ 7% ស្ថិតក្នុង ចំណោមស្ថិតិសកម្មមានអត្រាខ្ពស់បំផុតសេវាកម្មខ្ពស់ជាងលំដាប់ទី 2 និងរោងចក្រចុង ក្រោយ។ កំណើន GDP ជាក្រាហ្វូខាងក្រោម៖

មានយុទ្ធសាស្ត្រនិងសកម្មភាពជាច្រើនដែលគ្រោងនឹងបង្កើតឡើងដើម្បីទទួលបាន ជោគជ័យនិងអនុវត្តចំពោះសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យម (SME) និងវិស័យឧស្សាហកម្មនៅ កម្ពុជា ការអភិវឌ្ឍមានវិធីសាស្ត្រជាច្រើនដើម្បីតាមដានពីចំនួនទឹកប្រាក់ដើម្បីគាំទ្រSME គេ សម្រាប់ការកើនឡើងពីក្រោមដល់ ថ្នាក់កំពូលនៃគោលដៅ។ ដោយប្រើប្រាស់ទិន្នន័យពីវិទ្យា ស្ថានជាតិស្ថិតិ (NIS) ការគណនាទិន្នន័យដើមនៅក្រសួងផែនការនិងក្រសួងឧស្សាហកម្មនិង សិប្បកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា យើងបានទាញចុះពីគេហទំព័រទៅវិភាគក្នុងផលិតកម្ម Eview 7.2 ។

ពាក្យគន្លឹះ: ការអភិវឌ្ឍន៍ SME, ការគាំទ្រ និងការលើកកម្ពស់

បច្ចេកទេស cointegration ដ៏សំខាន់

សិក្សាជាក់ស្តែងការងាររបស់យើងបានប្រើប្រាស់ទិន្នន័យពេលវេលាសេរីនៃ GDP និង ការចំណាយប្រើប្រាស់ចុងក្រោយរបស់លំនៅដ្ឋាន និងសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមសម្រាប់ ឆ្នាំ 1993-2015 និងកំណត់មួយចំនួននៅឆ្នាំ 1993-2016 នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ទិន្នន័យទទួល បានពីទិន្នន័យស្ថិតិវិទ្យាស្ថានជាតិនៃគេហទំព័រ <http://www.nis.gov.kh> ពេលវេលាសេរីចំនួន បួនមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងខ្លាំងដូចក្នុងតារាងខាងក្រោម៖

Table 1 Descriptive test statistic

Variable	Mean	Standard deviation	Maximum	Minimum	Obs
EMPL	6566.254	1031.915	8132.169	5299.263	24
GDP	1655.174	657.6249	2872.000	803.0000	23
HFCE	1368.348	523.9385	2377.000	747.0000	23
SMEFAC	30377.63	6205.023	39169.00	22762.58	24

តារាងទី 1 ផ្តល់នូវស្ថិតិពិពណ៌នានៃសេរីទាំងពីរគូរនេះ។ លក្ខខណ្ឌចាំបាច់ប៉ុន្តែមិនគ្រប់ គ្រាន់សម្រាប់ cointegration គឺថាអថេរនីមួយៗ គួរតែត្រូវបានរួមបញ្ចូលគ្នានៃលំដាប់ដូចគ្នា (ច្រើនជាងតម្លៃលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ) ឬសេរីទាំងពីរគូរតែមាននិទ្ទាការកំណត់និយមន័យ (Granger, 1988) ។ ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ថាតើលក្ខខណ្ឌបឋមនេះត្រូវបានបំពេញនោះផលិតផលនិង ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានធ្វើតេស្តរកឃើញថាជា Root តាម រយៈការធ្វើតេស្តផ្សេងៗតាមរយៈការធ្វើតេស្ត Dickey-Fuller (ADF) (Dickey and Fuller, 1979) និង Phillips-Perron (PP) ការធ្វើតេស្ត (Phillips និង Perron, 1988) សមីការប្រើការស្នាក់ស្នើរទាំងអស់ + Max lag 5 សម្រាប់ការធ្វើតេស្ត ADF ។ តារាងទី 2 រាយការណ៍ពីលទ្ធផលនៃការធ្វើតេស្ត ADF និង PP ទៅលើលក្ខណៈសមាហរណកម្មនៃការចំណាយលើការប្រើប្រាស់ចុងបញ្ចប់និង ផលិតផលសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។ លទ្ធផលនៃការធ្វើតេស្តពីរ បង្ហាញថាសេរីពីរគឺមិនមែនជាអថេរអាស្រ័យលើកំរិតរបស់វាទេ ប៉ុន្តែស្ថិតក្នុងភាពខុសគ្នាដំបូង។ នេះបង្ហាញថាអថេរទាំងអស់នៃប្រទេសកម្ពុជា I(1) ។

Table 2 Result test ADF and PP

Variables	ADF test statistics		PP test statistics	
	Level	First difference	Level	First difference
EMPL	0.127660 (0.9609)	-4.876587*** (0.0008)	0.213986 (0.9674)	-4.898596*** (0.0008)

GDP	0.653490 (0.9876)	-1.968878 (0.2969)	1.301420 (0.9977)	-8.119825*** (0.0000)
HFCE	2.920104 (1.0000)	-3.514699** (0.0179)	3.767841 (1.0000)	-3.514699*** (0.0179)
SMEFAC	0.051486 (0.9543)	-4.480379*** (0.0020)	0.047841 (0.9739)	-4.479070*** (0.0021)
1% level	-3.752946	-4.467895	-4.440739	-3.76959
5% level	-2.998064	-3.644963	-3.632896	-3.00486
10% level	-2.638752	-3.261452	-3.254671	-2.64224

*, **, *** បង្ហាញនូវការបដិសេធនូវសម្មតិកម្មណាដែលមានកំរិត 10%, 5%, 1%

(i) បង្ហាញតម្លៃ P value

ដោយសារតែការបញ្ចូលគ្នានៃសេរីទាំងពីរមានលំដាប់ដូចគ្នាយើងបន្តធ្វើការសាកល្បងថាតើសេរីទាំងពីរត្រូវបានធ្វើ cointegration ក្នុងអំឡុងពេលគំរូ។ នៅដំណាក់កាលទី 2 នីតិវិធីនៃការរកឃើញអតិបរមា Johansen នេះត្រូវបានប្រើដើម្បីរកឃើញ cointegration ។ នេះផ្តល់ក្របខ័ណ្ឌបង្រួបបង្រួមមួយសម្រាប់ការប៉ាន់ប្រមាណនិងការធ្វើតេស្តទំនាក់ទំនងរួមគ្នាក្នុងបរិបទនៃគំរូកែកំហុសរ៉េកទ័រ (VECM) ។ ការចែកចាយ asymptotic នៃស្ថិតិការធ្វើសកម្មភាពយូអង្វែង (LR) សម្រាប់ cointegration មិនមានការចែកចាយធម្មតានិងអាស្រ័យលើការសន្មតដែលបានធ្វើឡើងដោយគោរពតាមនិន្នាការកំណត់និយមន័យ។ ដូច្នេះដើម្បីអនុវត្តការធ្វើតេស្តនេះយើងចាំបាច់ត្រូវធ្វើការសន្មតទាក់ទងនឹងនិន្នាការនៃទិន្នន័យរបស់យើង។ យើងសន្មតនៅទីនេះថាទិន្នន័យកម្រិតមិនមាននិន្នាការកំណត់និយមន័យទេហើយសមីការមានចំណុចកោង intercept ។ ជម្រើសនៃការបញ្ជាក់នេះគឺផ្អែកលើការស៊ើបអង្កេតលើក្រាហ្វិកនៃសេរីទាំងពីរនិងការធ្វើតេស្ត Unit Root test ដែលបង្ហាញថាសេរីទាំងពីរមិនមាននិន្នាការកំណត់និយមន័យជាទូទៅ។ យើងកំណត់ពីប្រវែងនៃការថយចុះដំបូងបំផុតសម្រាប់ការធ្វើតេស្ត cointegrate Johansen ផ្អែកលើអប្បបរមា AIC និង QH តាមរយៈការប៉ាន់ប្រមាណ VAR ដែលមិនមានភាពតានតឹង ឧទាហរណ៍ការជ្រើសរើសលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសដែលយើងបានជ្រើសរើសយកផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនិងការប្រើប្រាស់តាមផ្ទះចុងក្រោយ HFCE (lag 5 ក្នុងភាពខុសគ្នាដំបូងសម្រាប់សេរីទាំងពីរសូមមើលតារាង 3) ។

Table 3 Test lag series

Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	-237.8729	NA	1.29e+09	26.65254	26.75147	26.66618
1	-184.8526	88.36718	5589309.	21.20584	21.50263	21.24677
2	-180.0134	6.989974	5213809.	21.11260	21.60725	21.18080
3	-170.5664	11.54627*	3011748.*	20.50738	21.19989*	20.60287
4	-170.1609	0.405506	5016477.	20.90677	21.79714	21.02954
5	-161.9765	6.365655	3853167.	20.44183*	21.53007	20.59189*

* indicates lag order selected by the criterion

LR: sequential modified LR test statistic (each test at 5% level)

FPE: Final prediction error

AIC: Akaike information criterion

SC: Schwarz information criterion

HQ: Hannan-Quinn information criterion

ចំណាត់ថ្នាក់ cointegration r នៃស៊េរីពេលវេលាគឺជាការធ្វើតេស្តអប់រំស្ថិតិសាកល្បង ពីរ។ តំណាងឱ្យចំនួនរ៉ូប៊ិចទ័រ cointegration ដោយ r_0 ; ការប៉ាន់ស្មាន Eigen អតិបរមា (λ_{max}) ត្រូវ បានគណនាក្រោមសម្មតិកម្មទទេ $H_0: r_0 = r$; ប្រឆាំងនឹងសម្មតិកម្មជំនួស $H_1: r_0 > r - 1$ ការធ្វើ តេស្តតាមដានត្រូវបានគណនានៅក្រោម $H_0: r_0 = r$; ប្រឆាំងនឹង $H_1: r_0 > r - 1$

តារាងទី 4 បង្ហាញលទ្ធផលនៃការធ្វើតេស្ត cointegration លទ្ធភាពអតិបរមា Johansen ដោយប្រើកម្មវិធី Eviews ។ ចាប់ផ្តើមដោយសម្មតិកម្មណាមួយនៃ cointegration ក្នុងចំណោម អថេរពេលគឺ $H_0: r_0 = 0$; ស្ថិតិតម្លៃ Eigen អតិបរមា 16.148 ដែលស្ថិតនៅក្រោម 5% នៃតម្លៃ សំខាន់នៃ 17.14 នៃ GDP និង HFCE ដែលវាជាឧទាហរណ៍នៃសមីការចំនួនប្រាំមួយ។

Table 4 Result cointegration of series

Number of cointegration	Eigen value	Trace test			Maximum Eigen value		
		Trace statistics	5% critical value	1% critical value	Max-Eigen Statistics	5% critical value	1% critical value
None*	0.572549	19.92471	18.39	23.15	16.14830	17.14	21.74
At most 1	0.180248	3.77631	3.84	6.63	3.776319	3.84	6.63

* (**) សំដៅដល់ការបដិសេធនូវសម្មតិកម្មនៅកំរិត 5% (1%)

ហេតុដូច្នេះសម្មតិកម្មនៃ $r_0 = 0$ ត្រូវបានទទួលយកតាមកម្រិត 5% នៃសារៈសំខាន់។ ងាកទៅរកការធ្វើតេស្ត Trace ដូចដែលបានបង្ហាញក្នុងតារាងទី 5 សម្មតិកម្មណាមួយនៃ cointegration ក៏ត្រូវបានបដិសេធផងដែរ នៅកម្រិត 5% នៃសារៈសំខាន់។ ហេតុដូច្នេះលទ្ធផលនៃការធ្វើតេស្តបញ្ជាក់ថាយើងបានចោលសម្មតិកម្មនៃសមីការ cointegrating នៅកម្រិតសារៈសំខាន់ 5% នៅលើ Trace ហើយយើងទទួលយកអតិបរមា Eigen នៅកម្រិត 5% នៃសារៈសំខាន់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយស្ថិតនៅក្រោម $H_0: r_0 \leq 1$, ដង់ស៊ីតេនិង Eigen អតិបរមាស្ថិតិមានតម្លៃស្មើ 3.7763 ដែលស្ថិតនៅក្រោមតម្លៃលក្ខខណ្ឌ 5% នៃ 3.84 ។ ហេតុដូច្នេះសម្មតិកម្មណាមួយត្រូវបានទទួលយកតាមកម្រិតសំខាន់ 5% ។ លទ្ធផលទាំងនេះបញ្ជាក់ថាការចំណាយចុងក្រោយរបស់ប្រើប្រាស់ផ្ទះនិងសេរី GDP មានសមីការតែមួយ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតមានទំនាក់ទំនងយូរអង្វែងរវាង GDP និង HFCE សម្រាប់កម្ពុជា។

ការប៉ាន់ប្រមាណនៃ VECM ផ្តល់នូវរូបមន្ត cointegrating នៃសមីការទាំងប្រាំមួយដូចជា៖

$$\Delta y_t = \alpha + \sum_{i=1}^k \beta_i \Delta y_{t-i} + \sum_{i=1}^k \lambda_i \Delta x_{t-i} + \eta ETC_{t-1} + \varepsilon_{1t} \quad (a)$$

$$\Delta x_t = \alpha + \sum_{i=1}^k \beta_i \Delta x_{t-i} + \sum_{i=1}^k \lambda_i \Delta y_{t-i} + \eta ETC_{t-1} + \varepsilon_{2t} \quad (b)$$

នៅទីណា Δy_t និង Δx_t តំណាងឱ្យការប្រើប្រាស់ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនិងការប្រើប្រាស់តាមផ្ទះចុងក្រោយរៀងៗខ្លួន Δy_t និង Δx_t គឺជាភាពខុសគ្នានៃអថេរទាំងនេះដែលទទួលរងការរំខានរយៈពេលខ្លី ε_{1t} និង ε_{2t} គឺជាកំហុសឆ្គងដែលមិនទាក់ទងគ្នាជាដរាបនិង ECT_{t-1} គឺជាពាក្យកំនត់កំហុស (ECT) ដែលបានមកពីទំនាក់ទំនងគំលាតយូរអង្វែង និងវាស់ពីទំហំនៃកម្ពស់ពីអតីតកាល។ មេគុណ η នៃ ECT_{t-1} តំណាងឱ្យគម្លាតនៃអញ្ញត្តិពីផ្នែកពីសមតុល្យយូរ។

នៅក្នុងសមីការនីមួយៗការប្រែប្រួលអថេរខាងក្នុងត្រូវបានបង្កឡើងដោយភាពមិនស្មើគ្នានៃកំឡុងពេលមុនក្នុងកម្រិតពេលគឺ ECT_{t-1} ។ ការតំណាងកំហុសឆ្គងដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានមូលហេតុកើតឡើងតាមរយៈមធ្យោបាយពីរ។ ECM បានបើកបណ្តាញមូលហេតុបន្ថែមទៀតដែលត្រូវបានគេមើលទៅដោយស្តង់ដារ Granger (1969) និង Sim (1972) ។ ក្នុងន័យ

Granger អថេរ X ធ្វើឱ្យអថេរ Y ផ្សេងទៀតធ្វើឱ្យអថេរ Y ផ្សេងទៀតប្រសិនបើតម្លៃបច្ចុប្បន្នរបស់ Y អាចត្រូវបានព្យាករណ៍បានល្អជាងដោយប្រើតម្លៃ X ចាស់ជាងដោយមិនធ្វើដូច្នោះ។ នីតិវិធីធ្វើតេស្តមូលហេតុដែលទាក់ទងនឹងការធ្វើតេស្តពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើតេស្តសារៈសំខាន់នៃលក្ខខណ្ឌនៅលើការ lag ដែលល្អបំផុត។ AVECM ត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់ការតាមដានអង្កេតលើការកើតមានរយៈពេលខ្លីនិងរយៈពេលវែង។ ទីមួយដោយការធ្វើតេស្តសារៈសំខាន់នៃសមីការលីនេអ៊ែរឯករាជ្យយើងអាចពិនិត្យរកមូលហេតុទាក់ទងនឹងរយៈពេលខ្លី។ សារៈសំខាន់រួមគ្នានៃបញ្ហាថាអថេរពឹងផ្អែកគឺឆ្លើយតបនឹងវិបត្តិរយៈពេលខ្លីទៅបរិយាកាស stochastic ។ នេះអាចត្រូវបានអនុវត្តដោយប្រើសាកល្បងស្តង់ដារ χ^2 Wald test ។ យើងអនុវត្តរបៀបនេះគ្រប់ម៉ូដែលទាំងអស់និងជ្រើសរើសយកតែអនុគមន៍ណាដែលល្អមានអាទិភាព។

$$GDP = -147.95 - 0.49HFCE - 65.31Trend \quad (1)$$

$$HFCE = 769.70 - 0.06 SMEFAC - 26 Trend \quad (2)$$

$$SMEFAC = 192.94 - 12.44HFCE \quad (3)$$

$$SMEFAC = 6.72GDP \quad (4)$$

$$SMEFAC = 9452.12 - 6.06EMPL \quad (5)$$

$$GDP = 111.01 - 0.10EMPL \quad (6)$$

មានហេតុផល Granger រយៈពេលខ្លីតែមួយ។ មានមូលហេតុវែងឆ្ងាយត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងតារាងទី 5 ដូចជាសមីការ (1) ម៉ូដែល 3 lag 3 សមីការ (2) ម៉ូដែល 5 lag 3 សមីការ (3) ម៉ូដែល 3 lag 1 សមីការ (4) ម៉ូដែល 1 lag3 សមីការ (5) ម៉ូដែល 2 lag1 និង សមីការ(6) ម៉ូដែល 5 lag 2 ។

តារាងទី 5 មូលហេតុរយៈពេលខ្លីនិងការបណ្តាលមកពីរយៈពេលវែង

Variable	Short term		Long term	
	chi2	Prob⇒chi2	T-statistics	Prob ⇒t
GDP does not HFCE (1)	3.8467***	0.2785	-2.3977**	0.013
HFCE does not GDP	17.5016***	0.0006	0.2851	0.611
HFCE does not SMEFA (2)	0.7637	0.858	-3.3648***	0.001
SMEFA does not HFCE	1.3893	0.708	0.2027	0.579
SMEFA does not HFCE (3)	4.2772***	0.039	-2.4531**	0.011

HFCE does not SMEFA	3.9891***	0.046	2.9129***	0.996
SMEFA does not GDP (4)	11.5725***	0.009	0.7695	0.774
GDP does not SMEFA	2.3084**	0.511	3.4458**	0.998
SMEFA does not EMPL (5)	0.6132	0.434	0.9079	0.813
EMPL does not SMEFA	0.9456	0.331	2.6410**	0.993
GDP does not EMPL (6)	0.4165	0.812	-3.4725***	0.001
EMPL does not GDP	2.5085**	0.285	0.5001	0.689

*, **, *** បង្ហាញនូវការបដិសេធនូវសម្មតិកម្មណាដែលមានកំរិត 10%, 5%, 1%

សមីការ cointegration ដ៏ល្អបំផុតដែលត្រូវបានជ្រើសរើសពីការធ្វើតេស្ត cointegration ដែលពួកគេទាក់ទងទៅនឹងស្ថានភាពកម្ពុជាដោយប្រើម៉ូដែលបង្កើតវិធីសាស្ត្រខុសគ្នាពីវិធីនៃការកើតឡើងប៉ុន្តែលទ្ធផលគឺស្រដៀងទៅនឹងសមីការទាំងអស់ដូចខាងក្រោម:

អថេរប្រែប្រួល (variables) គឺមានផលិតកម្មក្នុងស្រុកសរុបក្នុងមនុស្សម្នាក់ៗ (GDP) ការចំណាយលើការប្រើប្រាស់ចុងក្រោយបំផុតក្នុងមនុស្សម្នាក់ (HFCE) សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម (SMEFAC) និងការងារ (EMPL) ទិន្នន័យប្រចាំឆ្នាំពីឆ្នាំ 1993 ដល់ឆ្នាំ 2015 និងតេស្ត 5% លក្ខខណ្ឌដោយប្រើម៉ូដែលដើម្បីរកប្រូបាប៊ីលីតេ $P < 1$ កំណើន GDP របស់កម្ពុជា 7% ក្នុងមួយឆ្នាំៗត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់គ្នាទៅវិញទៅមក (ក្រាបខាងលើ) ការសន្សំអាចប្រែប្រួល 16% ដោយប្រជាជនកម្ពុជា។ ទំហំនៃការសន្សំប្រាក់យើងអាចធ្វើការវិភាគនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច Johansen-Julius ឆ្នាំ 1987 ដើម្បីឱ្យមានទំនាក់ទំនងគ្នារវាងអថេរទាំងនេះនិងការធ្វើតេស្តម៉ូដែលភាព (VECM) ។ យើងបានរកឃើញថាអថេរទាំងនេះគឺសមាមាត្រដែលរត់ពី GDP ទៅ HFCE ជាសមីការ (1)

$$GDP = -147.95 - 0.49HFCE - 65.31Trend \quad (1)$$

N=19 R² = 0.75 Standard error = 0.164 t = -3.02**, Pro. = 0.037 (Juffrey M. Wooldrige, 2nd edition)

លទ្ធផលនេះបង្ហាញថាសមីការ (1) គឺមានសារៈសំខាន់ដែលមានការកើតមានឡើងយូរអង្វែងនិងការធ្វើតេស្ត Wald បរាជ័យក្នុងការបដិសេធចោលនូវសម្មតិកម្មដែលមិនមានមូលហេតុទាក់ទងនឹងរយៈពេលខ្លី។ ប៉ុន្តែយើងអាចមើលឃើញថា -0,49 គឺជាសញ្ញាអវិជ្ជមានដូច្នោះកំណើន GDP 7% មិនទទួលបានពីការប្រើប្រាស់របស់គ្រួសារពីការសន្សំប្រាក់ 16% ទេផ្ទុយទៅរៀបចំដោយហាងសីហា; ទូរស័ព្ទ 855 12 888517 អ៊ីម៉ែល: tanseiha@yahoo.com

វិញប្រជាជនទិញផលិតផលនិងសេវាកម្មនៅក្រៅប្រទេសប្រហែល 51% ឬពីងផ្អែកលើ ផលិតកម្មនាំចូល (ហាងសីហា , 2012) ។

បន្ទាប់មកអថេរ HFCE និង SMEFAC ត្រូវបានដំណើរការពី HFCE ទៅ SMEFAC ជា សមីការ (2)

$$HFCE = 769.70 - 0.06 SMEFAC - 26 Trend \quad (2)$$

N=20 R² = 0.61 Standard error = 0.013, t = -4.61*, Pro. = 0.006

លទ្ធផលនេះបង្ហាញថាសមីការ (2) គឺមានសារៈសំខាន់ដែលមានការកើតមានយូរនិង ការធ្វើ តេស្ត Wald បរាជ័យក្នុងការបដិសេធចោលនូវសម្មតិកម្មដែលគ្មានហេតុផលកើតឡើង។ ប៉ុន្តែយើងអាចមើលឃើញថា -0.06 ជាសញ្ញាអវិជ្ជមានដូច្នេះ HFCE មិនត្រូវការ SMEFAC ដើម្បីបង្កើតផលិតកម្មទេ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើ SMEFAC កំពុងកើនឡើង 1% វាបណ្តាលឱ្យ HFCE ថយចុះ 6% រៀងរាល់ឆ្នាំ។

បន្ទាប់មកអថេរ SMEFAC និង HFCE ត្រូវបានដំណើរការពី SMEFAC ទៅ HFCE ជា សមីការ (3)

$$SMEFAC = 192.94 - 12.44HFCE \quad (3)$$

N=21 R² = 0.52 Standard error = 4.61, t = -2.69**, Pro. = 0.025

លទ្ធផលនេះបង្ហាញថាសមីការ (3) គឺមានសារៈសំខាន់ដែលមានការធ្វើសកម្មភាពយូរ អង្វែងនិងការធ្វើតេស្ត Wald បរាជ័យក្នុងការបដិសេធចោលនូវសម្មតិកម្មដែលគ្មានហេតុផល កើត ឡើង។ ប៉ុន្តែយើងអាចមើលឃើញថា -12.44 គឺជាសញ្ញាអវិជ្ជមានដូច្នេះ HFCE មិនមាន ការព្រួយបារម្ភជាមួយ SMEFAC ដើម្បីផលិតឡើងវិញទេ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើ SMEFAC កំពុងកើន ឡើង 12.44 ដងវាបណ្តាលឱ្យ HFCE ថយចុះ 1% ជារៀងរាល់ឆ្នាំ។

ហើយបន្ទាប់មកអថេរ SMEFAC និងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបគឺជាសមាមាត្ររវាង SMEFAC ទៅនឹងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនិងសមីការ (4)

$$SMEFAC = 6.72GDP \quad (4)$$

N=20 R² = 0.15 Standard error = 7.11, t = 0.94, Pro. = 0.479

លទ្ធផលនេះបង្ហាញថាសមីការ (4) មិនមែនជាអថេរសំខាន់ឬអថេរមួយក្រុមដែលមិនដំណើរការយូរអង្វែងគ្នាហើយការធ្វើតេស្ត Wald បរាជ័យក្នុងការបដិសេធចោលនូវសម្មតិកម្មដែលគ្មានហេតុផលកើតឡើង។ ប៉ុន្តែយើងអាចមើលឃើញថា 6.72 គឺជាទិន្នន័យល្អដូច្នោះផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបទាក់ទងនឹង SMEFAC ដើម្បីបង្កើនផលិតកម្ម។ លើសពីនេះទៀតផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបកំពុងកើនឡើង 1% វាបណ្តាលឱ្យ SMEFAC កើនឡើង 6.72 ដង។

បន្ទាប់មកអថេរ SMEFAC និង EMPL គឺជាការរួមគំនិតរវាងSMEFAC និងEMPL ជាសមីការ (5)

$$SMEFAC = 9452.12 - 6.06EMPL \quad (5)$$

N=22 R² = -0.35 Standard error = 0.07, t = -88.72, Pro. = 0.375

លទ្ធផលនេះបង្ហាញថាសមីការ (5) មិនមែនជាអថេរសំខាន់ឬអថេរមួយក្រុមដែលមិនដំណើរការយូរអង្វែងគ្នាហើយ ការធ្វើតេស្ត Wald មានសារៈសំខាន់ដែលមានរយៈខ្លីពី SMEFAC ទៅ EMPL ។ យើងអាចមើលឃើញថា -6.06 គឺជាសញ្ញាអវិជ្ជមានដូច្នោះ EMPL មិនមានការព្រួយបារម្ភជាមួយ SMEFAC ដើម្បីបង្កើតផលិតកម្មទេ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើ EMPL កំពុងកើនឡើង 1% វាបណ្តាលឱ្យ SMEFAC ថយចុះ 6.06 ដងខណៈពេលដែលកម្មកររំពឹងថានឹងធ្វើការងារនៅបរទេស។

ចុងបញ្ចប់អត្រាកំណើនGDP និង EMPL គឺជាការរួមផ្សំគ្នាពី GDP ទៅ EMPL ជាសមីការ (6)

$$GDP = 111.01 - 0.10EMPL \quad (6)$$

N=20 R² = 0.75 Standard error = 0.14, t = -0.77***, Pro. = 0.004

លទ្ធផលនេះបង្ហាញថាសមីការ (6) គឺមានសារៈសំខាន់ដែលមានការធ្វើសកម្មភាពយូរអង្វែងនិងការធ្វើតេស្ត Wald បរាជ័យក្នុងការបដិសេធចោលនូវសម្មតិកម្មដែលគ្មានហេតុផលកើត ឡើង។ ប៉ុន្តែយើងអាចមើលឃើញថា -0.10 គឺសញ្ញាអវិជ្ជមានដូច្នោះ EMPL មិនជាប់ទាក់ទងនឹង GDP ជាមួយចំណូលជាតិសរុបទេ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើ EMPL ថយចុះ 1% វាបណ្តាលឱ្យ GDP កើនឡើង 10% ។

វិធីសាស្ត្រទាំងពីរ (មូលហេតុនិងការសាកល្បង Wald) ដើម្បីពិចារណាពីលទ្ធផលគឺ អាចទទួលយកបានពីព្រោះការប៉ាន់ប្រមាណមេគុណមានប្រហាក់ប្រហែលគ្នា (ធំជាង 5%) ដូច្នេះយើងអាចបដិសេធរយៈពេលខ្លីមួយចំនួនដោយមូលហេតុនៃការព្រែកនិងលទ្ធផលដូច គ្នា។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងអនុសាសន៍

យោងលើរបាយការណ៍(ឧបសម្ព័ន្ធនា)របស់វិទ្យាស្ថានស្ថិតិ(NIS,2016)បង្ហាញថា ប្រជា ជនយើងប្រើប្រាស់ច្រើនលើសលុបលើអាហារ៤៥.៧៨% ថាមពលប្រមាណ១៧.០៨% និងដឹក ជញ្ជូន១២.២៣%។ល។ ការប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសយើងបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងសេចក្តីសង្ខេប ឧបសម្ព័ន្ធ 1 តារាងនេះជាការវិភាគទិន្នន័យមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ដើម្បីដឹងពីឱកាស និងការគំរាមកំហែងពីបរិយាកាសធុរកិច្ចក្នុងនិងក្រៅប្រទេសកម្ពុជា។ យើងបានរកឃើញថា សមីការ (1) ដល់ (6) កំពុងឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួររបស់យើងចំពោះការអភិវឌ្ឍសហគ្រាស ធុនតូចនិងមធ្យម។ នៅសមីការទី 1 បង្ហាញថា HFCE មានដំណើរការយឺតយ៉ាវពី GDP ទៅ HFCE ប៉ុន្តែរយៈពេលខ្លីមិនមែនជាទិសដៅដូចគ្នានោះទេ កត់សម្គាល់ថាមេគុណ HFCE គឺជាសញ្ញា អវិជ្ជមានពីព្រោះអតិថិជនមិនបានទិញផលិតផលសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមច្រើន ដូច្នេះ យើងឃើញថាសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមត្រូវការការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាល 16,552 រៀល (4.14 ដុល្លា) ក្នុងមនុស្សម្នាក់ៗបន្ទាប់ពីឆ្នាំសារពើពន្ធប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលត្រូវគាំទ្រប្រាក់កម្ចីទន់ បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈបច្ចេកវិជ្ជានិងការវិនិយោគដោយកើនឡើង 4% ជារៀងរាល់ឆ្នាំ សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមនឹងបង្កើនផលិតកម្មប្រហែល 24% នៅឆ្នាំ 2025 និង 35% នៅឆ្នាំ 2035 ។ (ឧបសម្ព័ន្ធ 2) លើសពីនេះទៅទៀតលទ្ធកម្មរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលគួរតែទិញផលិតផល និងគោរពដល់ផលិតផលក្នុងស្រុករបស់សហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យម (KOSBI-KOICA, 2018) និងទិញគ្រឿងម៉ាស៊ីន ទិញកម្មវិធី(software)ពិសេសចាំបាច់ ដែលSMEក្នុងស្រុកមិនមាន។ ហើយជារៀងរាល់ឆ្នាំប្រជាជនគួរតែត្រូវការកាត់បន្ថយការទិញផលិតផល និងសេវាកម្មនៅក្រៅ ប្រទេស មនុស្សម្នាក់ៗត្រូវជួយចំណាយ 13,683 រៀល (3.42 ដុល្លា) ដើម្បីទិញផលិតផលរបស់ សហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យម។ បើធ្វើបាន សហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមនឹងកើនឡើង ប្រហែល 15% នៅឆ្នាំ 2025 និង 22% នៅឆ្នាំ 2030 ប្រៀបធៀបទៅនឹងបន្ទាត់គោលនៅក្នុង

2016 (ឧបសម្ព័ន្ធទី 2) ។ ចំនួនទឹកប្រាក់នេះគឺមានទំហំធំធេងណាស់ក្នុងការវិនិយោគរបស់ រដ្ឋាភិបាល និងឯកជនដូច្នោះរាជរដ្ឋាភិបាលគួរតែចូលរួមជាមួយកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ ម្ចាស់ជំនួយដើម្បីធ្វើវិនិយោគទុនដល់សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម។ សម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិ ការអន្តរជាតិណាមានហានិភ័យទាបៗ។ សមីការទី 2 និងទី 3 បង្ហាញថាសហគ្រាសខ្នាតតូច និងមធ្យមនឹងមិនមានកម្មករគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីដំណើរការអាជីវកម្មទេ ពីព្រោះប្រជាជនចង់ធ្វើ ការនៅក្រៅប្រទេសដើម្បីទទួលបានប្រាក់ខែខ្ពស់និងស្ថានភាពល្អប្រសើរជាងការងារក្នុងស្រុក និងការចំណាយប្រើប្រាស់ចុងក្រោយមិនទាក់ទងនឹងផលិតកម្មសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ទេ ពីព្រោះប្រជាជនត្រូវបានទិញផលិតផលនាំចូលសំខាន់ដូច្នោះសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម គួរតែជាការពង្រឹងសមត្ថភាពកម្មករវិនិយោគិតអនាម័យ និងមានស្តង់ដារជាតិនិងអន្តរជាតិផ្សេង ទៀតដើម្បីរក្សាការទុកចិត្តរបស់អតិថិជនជាជាងផលិតផលនាំចូល។ សមីការ (4) បង្ហាញថា GDP មិនមានរយៈពេលយូរទេការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមនិងរយៈពេលខ្លីរត់ពី សហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមរហូតដល់ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ប្រសិនបើផលិតផលក្នុង ស្រុកសរុបកើនឡើង 1% សហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមនឹងកើនឡើងប្រហែល 7 ដង។ វាជា សញ្ញាល្អដើម្បីកែលម្អសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមដើម្បីផលិត និងផលិតកម្ម។ ប៉ុន្តែសហ គ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមត្រូវបង់ពន្ធនិងភារកិច្ចផ្សេងៗទៀតដើម្បីជំរុញកំណើនផលិតផលក្នុង ស្រុកសរុបកើនឡើងផង។ សម្រាប់សមីការ (5) និង (6) គឺជាគំរូដ៏សំខាន់បំផុតដើម្បីដឹងអំពី សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមនិងការងារប្រាក់ចំណូលនិងការងារ។ សមីការទាំងពីរនេះ បង្ហាញថាការងារមិនមែនទាក់ទងទៅនឹងអថេរពីងពាក់ទាំងអស់នោះទេ ព្រោះឥទ្ធិពលរបស់ កម្មករ កំពុងកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំក្នុងអត្រា 1.54% (NIS, 2008) ស្របនឹងអត្រាកំណើនប្រជា ជនកើនឡើង។ ប៉ុន្តែសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមមិនមានទំនាក់ទំនងជាមួយការងារទេដោយ សារតែកម្មករមានជំនាញទាប និងផលិតភាពទាបក្នុងការអនុវត្តលើម៉ាស៊ីននៅក្នុងរោងចក្រ ដូច្នោះម្ចាស់សហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមគួរតែស្វែងរកវេរក្តបណ្តុះបណ្តាល ដំឡើងម៉ាស៊ីនថ្មី និងបច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់ដើម្បីចៀសវាងកម្មករខ្លះខ្លាយពេលវេលា បន្ថែមលើនេះម្ចាស់សហគ្រាស ធុនតូចនិងមធ្យមពេលមានបញ្ហាអ្វីដើម្បីដោះស្រាយ និងចង់ឲ្យមានអ្នកជំនាញជួយ ពួកគាត់គួរ សរសេរលិខិតមកមេឃុំដែលជាអាជ្ញាធរនៅមូលដ្ឋានជួយដោះស្រាយ និងសំណើមកស្តាប់នឹងជំនាញដើម្បី ជួយដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ។ រដ្ឋាភិបាលគួរតែវិនិយោគ បច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់ដល់សេវាកម្មសាធារ

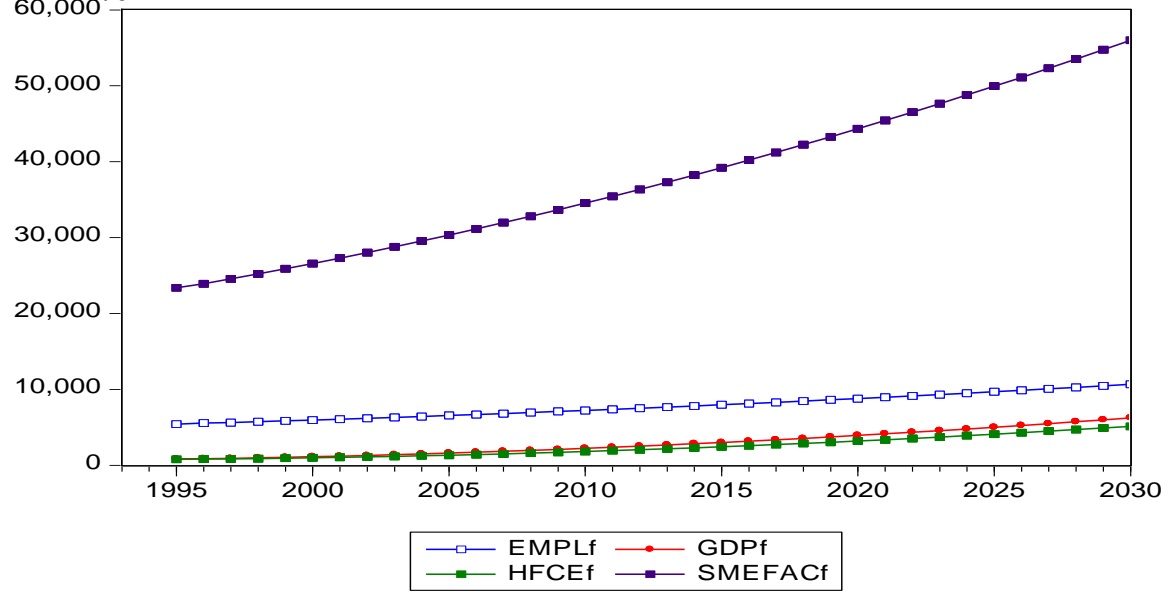
ណៈដូចជា វិជ្ជាជីវ សុខាភិបាល គមន៍នាគមន៍។ល។ លើសពីនេះទៅទៀតរដ្ឋាភិបាលគួរជំរុញដល់សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមឲ្យកែច្នៃវត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុកដែលអាចរារាំងការនាំចេញវត្ថុធាតុដើម និងនាំចូលផលិតកម្មសម្រេចដោយគ្មានការគ្រប់គ្រងគុណភាពនិងលក្ខខណ្ឌក្នុងស្រុក។ ល។ ។

អាស្រ័យលើបទពិសោធន៍នៃការព្យាករណ៍អាចពន្យល់ថាកំណើន GDP 7% មិនមែនមកពីការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុករបស់សហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមទេ វាជាការបញ្ជូនបន្តទៅលើសេវាកម្មសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យម និងវត្ថុធាតុដើមនាំចេញទៅក្រៅប្រទេសវាបណ្តាលឱ្យកាត់បន្ថយការងារ និងចំណូលគ្រួសារ។ ដូច្នេះរដ្ឋាភិបាលគួរវិនិយោគទុនដល់សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ការលើកកម្ពស់និងការគាំទ្រមូលនិធិពីភ្នាក់ងារធុនតូច, ការចាប់ផ្តើមធុនតូច ដល់ឧស្សាហកម្ម។ ការវិនិយោគដោយផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI) គួរតែមើលសហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមយើងដែលមិនខ្លាំងឬមានសក្តានុពលក្នុងការអភិវឌ្ឍ ពីព្រោះពួកគេវិនិយោគលើធុនតូចណាដែលពួកគេនឹងទទួលបានផលចំណេញខ្ពស់ពីការវិនិយោគ។

ឧបសម្ព័ន្ធ 1

Equation	E(X Y)	β_0	β_1	Trend	P-value
(1)	(HFCE,GDP)	-147.95	-0.49	-65.31	0.037
(2)	(SMEFAC,HFCE)	769.70	-0.06	-26.27	0.006
(3)	(HFCE,SMEFAC)	192.94	-12.44	-	0.025
(4)	(GDP,SMEFAC)	-	6.72	-	0.479
(5)	(EMPL,SMEFAC)	9452.12	-6.06	-	0.375
(6)	(EMPL,GDP)	111.01	-0.10	-86.61	0.004

ឧបសម្ព័ន្ធ 2

ឧបសម្ព័ន្ធ 3

